

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЖИТОМИРСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З
ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ЗАГАЛЬНА ЛЕКСИКОЛОГІЯ» ДЛЯ
ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО)
РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Предметна спеціальність	–
Спеціалізація	035.10 прикладна лінгвістика
Освітня програма	Прикладна лінгвістика (англійська мова)
ННІ	іноземної філології

Укладач: кандидат філологічних наук, доцент
Світлана ВИСКУШЕНКО
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри
англійської філології та перекладу
Протокол від «06» червня 2023 р. № 15
Завідувач кафедри _____ Наталія БОРИСЕНКО

Житомир 2023

УДК 81'25

ББК 81.07

В 84

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету імені Івана Франка
від червня 2023 року (Протокол № ___)

Рецензенти:

Талавіра Наталія – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Кришталюк Ганна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Жуковська Вікторія – кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри міжкультурної комунікації та іншомовної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Вискушенко Світлана Андріївна

В 84 Методичні рекомендації до семінарських занять з освітньої компоненти «Загальна лексикологія» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 15 с.

Методичні рекомендації до семінарських занять з освітньої компоненти «Загальна лексикологія» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідають освітньо-професійній програмі «Прикладна лінгвістика (англійська мова)».

© Вискушенко С. А.

© Житомирський державний університет імені Івана Франка

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Опис освітньої компоненти	5
Seminar № 1	6
Seminar № 2	7
Seminar № 3	8
Seminar № 4	9
Seminar № 5	10
Seminar № 6	11
Seminar № 7	12
Seminar № 8	13
Seminar № 9	15
Seminar № 10	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації до семінарських занять укладено для освітньої компоненти «Загальна лексикологія», викладання якої здійснюється відповідно до освітньо-професійної програми «Прикладна лінгвістика (англійська мова)» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія.

Мета й завдання освітньої компоненти

Метою викладання освітньої компоненти «Загальна лексикологія» є формування лінгвістичної компетенції у майбутніх фахівців, яка включає розуміння мови як інтегрованої сигніфікативної одиниці, що розвивається, зокрема загальних принципів будови та функціонування лексичної системи, які дозволяють оперувати мовними засобами в процесі іншомовної комунікації.

Основними **завданнями** вивчення освітньої компоненти є:

ознайомлення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з базовими поняттями освітньої компоненти, знаннями про фундаментальні напрями досліджень в галузі лексикологічних студій;

сприяти формуванню наукових поглядів на мову, розумінню її функціонування;

оволодіння навичками диференціації лексики за різними ознаками;

набуття здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти навичок встановлювати парадигматичні та синтагматичні зв'язки слів;

сприяння розвитку у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти вмінь та навичок користування різними видами словників.

Освітня компонента «Загальна лексикологія» викладається на 1 курсі, в 2 семестрі.

На вивчення освітньої компоненти відводиться 120 годин 4 кредити ECTS.

Форма проведення занять: лекції, семінарські заняття.

Опис освітньої компоненти.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП / ОНП рівень вищої освіти	Характеристика освітньої компоненти	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	03 Гуманітарні науки	Обов'язкова	
	035 Філологія		
	035.10 прикладна лінгвістика		
Модулів – 1	Прикладна лінгвістика (англійська мова)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,2 год. самостійної роботи студента – 4,4 год.	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Лекції	
		20 год.	-
		Практичні/Семинарські	
		20 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	-
		Вид контролю: Екзамен (2 семестр)	

Тематичний план лекційних занять

Тематика	Кількість годин
Fundamentals of General Lexicology	4
The Peculiarities of Word-Formation	4
Semasiology. Word-stock of a Language as a System	4
Functional and Stylistic Differentiation of Words	2
The Etymological Peculiarities of Words	2
Phraseology	2
Fundamentals of Lexicography	2

SEMINAR № 1

1. Subject matter of general lexicology; its aims, tasks and significance.
2. The connection of general lexicology with other linguistic sciences.
3. Types of morphemes and their specific feature.
4. Characteristics of the word as the basic unit of language and speech.

Key notions: lexicology, general lexicology, vocabulary, synchronic approach, diachronic approach, morpheme, word, lexeme

SEMINAR № 2

1. Motivation as a language universal.
2. Stages of scientific investigation.
3. Methods of investigation.

Key notions: motivation, phonetical motivation, morphological motivation, semantic motivation, operational analysis, distributional analysis, immediate constituents analysis, componential analysis, transformational analysis, the method of semantic differentiation

SEMINAR № 3

1. Word-formation and other ways of nomination.
2. Affixation. Classifications of prefixes and suffixes.
3. Word-composition. Classifications of compound words.
4. Conversion, its definition. Typical semantic relations within a converted pair.

Key notions: word-formation, nomination, affixation, compounding, shortening, conversion

SEMINAR № 4

1. Shortening. Lexical abbreviations. Acronyms. Clipping. Types of clipping: apocope, aphaerises, syncope.
2. Back-formation and Blending.
3. Sound-imitation and reduplication.
4. Sound and stress interchange. Lexicalization of the plural in nouns.

Key notions: word-formation, blending, sound-imitation, reduplication, sound interchange, stress interchange, lexicalization of the plural in nouns

SEMINAR № 5

1. Semasiology as a branch of linguistics.
2. Approaches to lexical meaning.
3. The word and its meaning. Types of meaning. The semantic structure of words.
4. Semantic changes; its causes and results.
5. Polysemy of words. Context. Types of context.

Key notions: semasiology, lexical meaning, grammatical meaning, denotation, connotation, polysemy, semantic field

SEMINAR № 6

1. The theory of semantic (conceptual) field. Thematic groups.
2. Synonymy. Classifications of synonyms.
3. Antonymy. Classifications of antonyms.
4. Homonyms. Classifications of homonyms.
5. Paronyms and euphemisms.

Key notions: extension of meaning, narrowing of meaning, degradation of meaning, elevation of meaning, synonymy, homonymy, antonymy, paronymy, euphemism

SEMINAR № 7

1. Functional style.
2. Stylistically-neutral words.
3. Stylistically-marked words.

Key notions: functional style, stylistically-neutral words, stylistically-marked words, formal vocabulary, informal vocabulary

SEMINAR № 8

1. Etymology as a brunch of lexicology. Native and borrowed words.
2. Causes, ways and sources of borrowings.
3. Assimilation of borrowings.
4. International words. Etymological doublets. Translation loans. Semantic borrowings.

Key notions: etymology, native words, borrowed words, translation loan, semantic loan, assimilation, international words, etymological doublets

SEMINAR № 9

1. Types of word-combinations. Lexical and grammatical combinability.
2. The notion of phraseological unit. The criteria for distinguishing between phraseological units and free word-groups.
3. Different approaches to the classification of phraseological units: semantic, functional, contextual.

4. Synonyms and antonyms in phraseology.

Key notions: phraseology, free word-combination, phraseological unit, synonyms in phraseology, antonyms in phraseology

SEMINAR № 10

1. Lexicography, its main issues, tasks, significance.
2. Types of dictionaries.

Key notions: lexicography, headword, entry, dictionary, encyclopaedic dictionary, linguistic dictionary

Завдання для самоконтролю

1. Match the words with the corresponding structural type

Dog, girl, гра, стіл	Compound words
Realize, remake, дівуля, хлопчик	Derived words
Cupboard, newspaper, законопроект, сонцезахист	Simple words
Baby-sitter, film-goer, законопроектний, капіталодефіцитний	Compound-derived words
	Shortened-compound words

2. Match the direct words with the euphemisms:

Sweat	Make love
Prostitute	Call girl
Copulate	Perspiration
Toilet	Retiring room
	Briefs

3. Match the phaseological unit with the corresponding type:

to run for one's (dear) life, мотати на вус	Adverbial
dog's life, наріжний камінь	Substantive
(as) cool as a cucumber, білими нитками шитий	Adjectival
by hook or by crook, ні в зуб ногою	Verbal
good Heavens! цур тобі!	

4. Match the phaseological unit with the corresponding type:

to get the upper hand, ускочити в халепу	Interjectional
---	----------------

calf love, біла ворона	Adjectival
safe and sound, не остання спиця в колесі	Substantive
good Heavens! хай йому грець!	Verbal
in cold blood, ні в зуб ногою	

5. Considered in meaning antonyms can be divided into

- Absolute, phraseological and complex
- Idiographic and stylistic
- Absolute, phraseological and idiographic
- Absolute, phraseological and stylistic
- Root and affixal

6. Partly assimilated borrowings are subdivided into

- Functionally assimilated, partly assimilated, non-assimilated
- Completely assimilated, partly assimilated, non-assimilated
- Non-assimilated semantically, non-assimilated grammatically, non-assimilated phonetically
- Fully assimilated, non-assimilated
- Stylistically assimilated, completely assimilated, fully assimilated

7. Stylistically-marked words are subdivided into

- Formal and informal
- Neutral and stylistically-marked
- Neutral and learned
- Basic and colloquial
- Basic and Low

8. Define the type of the following homonyms: «which::witch, бал::бал»

- Partial homonyms (homographs) and partial homonyms (homophones)

- b) Absolute homonyms and partial homonyms (homophones)
- c) Partial homonyms (homophones) and partial homonyms (homographs)
- d) Absolute homonyms and absolute homonyms
- e) Partial homonyms (homophones) and absolute homonyms

9. The classification of phraseological units devised by A. V. Koonin is based on

- a) The structural principle
- b) The thematic principle
- c) The semantic principle
- d) The etymological principle
- e) The combined structural-semantic principle

10. ____ is a short familiar epigrammatic saying, expressing popular wisdom, a truth or moral lesson in concise and imaginative way

- a) Proverb
- b) Word-group
- c) Set-phrase
- d) Fixed word-group
- e) Semi-fixed word-group

11. The major criteria for distinguishing between phraseological units and free word-groups are

- a) Semantic
- b) Stylistic and functional
- c) Functional
- d) Structural
- e) Semantic and structural

12. _____ is lists of words in which the entry words are arranged in alphabetic order starting with their final letters

- a) Reverse dictionary
- b) Etymological dictionary
- c) Pronouncing dictionary
- d) Dictionary of slang
- e) Usage dictionary

13. Define the type of the following phraseological units «by all means, отримати визнання»

- a) Fusions
- b) Unities
- c) Phraseological combinations
- d) Phraseological expression
- e) Phraseological collocation

14. Fill in the correct term _____ analysis is applied to reveal the features of sameness and difference in lexical meanings and semantic structures of correlated words in different languages

15. Fill in the correct term _____ compounds are the words in which neither of the components dominates the other, both are structurally and semantically independent

16. Fill in the correct term _____ is the process of creating new words from the material available in the word-stock according to certain structural and semantic patterns specific for the given language.

17. Fill in the correct term The process of _____ consists in coining new words by adding an affix or several affixes to a root morpheme.

18. Fill in the correct term _____ are the words, which are no longer in use, especially out of use for at least a century

19. Fill in the correct term _____ are the words, which are identical in sound and spelling, or, at least, in one aspects, but different to their meaning

20. Fill in the correct term _____ are words or phrases, which have been taken from one language and used in another language

21. Fill in the correct term ____ are varieties of languages, which prevails in district, with local peculiarities of vocabulary, pronunciation and phrase

22. Fill in the correct term _____ deals with the dictionary compiling.

RECOMMENDED LITERATURE:

1. Бондаренко К. Л., Бондаренко О. С. Зіставна лексикологія (гендерний та соціологічний аспекти) : навч. посіб. для студ. ф-ів інозем. мов; [рец.: В. М. Манакін, А. М. Приходько, О.Л. Бессонова]. Вінниця : Нова кн., 2011. 165 с.
3. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця: Вид-во Нова книга, 2003. 160 с.
4. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця: Вид-во Нова книга, 2008. 248 с.
5. Квеселевич Д. І., Сасіна В. П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови. Житомир : Полігр. центр ЖДПУ ім. І. Франка, 2003. 126 с.
6. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2003. 464 с.
7. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства. К. : Академія, 2006. 423 с.
8. Мірончук Т.А. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. К. : ДП «Виданичий дім «Персонал», 2013. 184 с.
9. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови: підруч. для ін-тів і фак. інозем. мов. Х.: Основа, 1993. 255 с.
10. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика. [англ.]. : навч. посіб. – Vinnytsya : Nova Knyha, 2007. 525 с.
11. Andreichuk N.I., Babeliuk O.A. Contrastive lexicology of English and Ukrainian languages: theory and practice : textbook. Kherson: Publishing House “Helvetica”, 2019. 236 с.
12. Demenchuk O. Contrastive Lexicology of the English and Ukrainian Languages. 2nd ed., rev. Rivne : RSUH, 2018. 146 p.